

Oponentní posudek disertační práce

JUDr. Štěpána Svobody, LL.M., M.A.

Liberalizace poštovních služeb podle evropského a českého práva

Disertant předložil dle vlastních slov pojednání o některých oblastech hmotně právní liberalizace poštovních služeb v evropském a českém právu (str. 315).

Pomineme-li přílehavost poněkud méně obvyklého termínu „hmotně právní liberalizace“, je jasné, že autor nechtěl právní problematiku poštovních služeb vyčerpat v plném rozsahu. Z hlediska práva EU spočívá těžiště analýzy v soutěžním právu a v poštovních směrnících. Z hlediska práva ČR se autor víceméně omezil na starý a nový poštovní zákon.

Struktura práce připomíná nejspíše skládku. Různé aspekty související s liberalizací poštovních služeb se rozkrývají paralelně, k některým oblíbeným tématům a argumentům se autor několikrát vrací. Těžko posoudit, zda je to proto, že je autor sám poněkud roztržitý, anebo proto, že se cíleně obrací především k roztržitým čtenářům. Tak například výrok rozsudku *Altmark Trans* je ve zvýraznění uveden v 7. kapitole na str. 194 a pro jistotu *in extenso* znovu v 9. kapitole na str. 258.

Autor s oblibou těží z judikatury ESD, pracuje přitom často přímo s rozsudky a nikoli s tím, co už bylo o vybraných rozsudcích napsáno v literatuře. Vadou na kráse je, že chybí rejstřík použitých judikátů.

Stylová a jazyková úroveň textu je nadprůměrná, text je snadno srozumitelný a neunavuje čtenáře, který si chce vychutnat skládací efekt. Někde se však projevuje drobná únava a nepozornost. Např. autor nepoužívá citlivě perfektiva (str. 32 - začíná se soustředit) a asi nemá příliš v oblibě ypsilon (str. 87 - závěr Handrlici).

Pokud jde o obsah, vysloveně mi vadí zařazení 3. kapitoly, která má dvě části – 3.1 Úvod do problému a 3.2. Shrnutí. Evidentně tam něco mezi Úvodem a Shrnutím chybí. Model polypolního trhu a chování kartelu představuje notoriety, snad by to patřilo do učebnice pro ekonomy-začátečníky.

Naopak nemám pochyby o kvalifikovanosti výkladů týkajících se práva EU v partiích dotýkajících se soutěžního práva (v nejširším smyslu) – zde se můžeme přesvědčit, že se disertant této problematice věnuje se zaujetím i s očekávanou erudicí.

Práce prokazuje i znalost reálií poštovních služeb, což ocení zejména ti, kdo nejsou vtaženi do světa poštovních směrnic a nedokázali by bez pomoci disertanta odhadnout perspektivy soutěže na upstreamové části trhu, anebo by podléhali depresi z rostoucích cen poštovních služeb v ČR.

Jako administrativista doporučuji vrátit se při obhajobě k poměrně stručné, leč řadu otázek vyvolávající pasáži z 5. kapitoly, kde autor píše o aplikaci „Automec principu“ a principu dobré správy.

Čteme zde např.: „V praxi disponuje Komise širokým (a soudně téměř nepřezkoumatelným) diskrečním uvážením, podle kterého může rozlišovat stupeň priority, naléhavosti a evropského zájmu v jednotlivých případech soutěžního práva“.

Toto tvrzení opírá autor především o odkaz na bod 77 rozsudku Automec II. Co ale tento bod říká doopravdy? Cituji: „... *in the case of an authority entrusted with a public service task, the power to take all the organizational measures necessary for the performance of that task, including setting priorities within the limits prescribed by the law - where those priorities have not been determined by the legislature - is an inherent feature of administrative activity.*“ To je správněprávní banalita potud, že jde o standardní učebnicovou definici diskreční pravomoci. Správní uvážení je – zkrátka a dobře – apriorně definováno jako určitý stupeň volnosti rozhodování správního orgánu, umožňující mu v mezích zákona přijmout vhodné rozhodnutí.

Na můj vkus zcela nepřipadně na témže místě disertant spojuje na podporu svého tvrzení bod 77 rozsudku Automec II s argumentací rozsudku Ufex a Piau. Je to ale kontraproduktivní vzhledem k tomu, že disertant chce obhájit tvrzení o soudně téměř nepřezkoumatelné diskreci Komise. Uvědomme si, že Laurent Piau si stěžoval na nařízení FIFA, které bylo údajně v rozporu se svobodou volného pohybu služeb. Komise správně rozpoznala, že pokud je napadené nařízení vůbec nějak z hlediska práva EU problematické, pak to je v soutěžním ohledu, a její šetření v konečném výsledku vedlo FIFA k přijetí změny nařízení. Tribunál tento postup přezkoumal a shledal ho účelným, protože také dospěl k závěru, že šetřit stížnost mělo smysl jen z hlediska soutěžního práva. Nevím, kde se vzalo disertantovo přesvědčení, že jde o ukázkou soudně téměř nepřezkoumatelné diskrece Komise.

Jsem přesvědčen, že autor dobře nepochopil, že soudní přezkum musí brát v úvahu efekt správní aktivity. Automec II ukazuje jednu stranu mince, na jejíž druhé straně by měl každý, kdo o tom píše, vidět rozsudek Asia Motor France II. Nepopírám, že literatura obsáhle komentuje určité napětí mezi vyzněním obou rozsudků. Ale právě toto napětí vedlo k prozkoumání nikoli jen „Automec principu“, o němž píše disertant, ale především principu *due care*, který se od 90. let pokládá za základ soudního přezkumu v tripartitních procedurách, kde vystupuje správní orgán, stěžovatel a ten, proti němuž stížnost směřuje a jenž může být výsledkem prošetření stížnosti přímo dotčen (v právní hantýrce tzv. cílová osoba).

Zdá se mi, že je velkým nedorozuměním, píše-li disertant v této souvislosti na str. 129: „Předpoklady dobré správy zahrnují zejména povinnost příslušného orgánu vyšetřit pečlivě a nestranně všechny relevantní okolnosti případu.“ V této jediné větě je smíšeno tolik různých ingrediencí, že by jí nikdo rozumný neměl věřit, nechce-li si zkazit chuť.

Tak především – říká-li článek 41 Listiny základních práv EU *Every person has the right to have his or her affairs handled impartially*, znamená to v tripartitních procedurách něco jiného pro stěžovatele a něco jiného pro cílovou osobu.

Dále: administrativní situace, o níž disertantovi jde, není ovládána inkvizičním principem (povinnost příslušného orgánu vyšetřit).

A ještě dále: něco jiného je postupovat pečlivě a něco jiného je zásada objektivit, podle níž úřady jednají pouze s ohledem na příslušnou záležitost (zabývají se nestranně všemi relevantními okolnostmi případu a nerelevantní okolnosti neberou v úvahu).

Evropský soudní dvůr si byl těchto (a ještě několika jiných) argumentů dobře vědom, takže na bázi rozsudku *Automec II* a *Asia Motor France II* je postaven dosud používaný test přezkumu v tripartitních procedurách. Test diferencuje mezi tím, co může legitimně očekávat jednak stěžovatel, jednak cílová osoba. Pro to, kam míří disertantovy úvahy, je nutné připomenout, že se rozlišují dvě fáze participace stěžovatele ve správní proceduře, z nichž první je neformální a směřuje k rozhodnutí o evropské relevanci stížnosti (ta je ovládána jen principem *due care*), zatímco ve druhé fázi (formální šetření) nelze upřít stěžovateli to, co opravdu v právu EU zaručuje právo na dobrou správu.

Věřím, že k těmto problémům se rozvine při obhajobě práce další diskuse.

Kritické připomínky nic nemění na mém přesvědčení, že předložená práce je vcelku kvalitní a že splňuje standardní požadavky kladené na disertační práce.

Doporučuji proto předloženou práci k obhajobě.

V Praze 13. prosince 2010

Prof. JUDr. Richard Pomahač

